

В.П. Міняйло, канд. екон. наук., доц. (*Київський національний торговельно-економічний університет, Київ*)

О.І. Міняйло, канд. екон. наук., доц. (*Київський національний торговельно-економічний університет, Київ*)

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОНІТОРИНГУ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Важливість здійснення моніторингу за використанням коштів при здійсненні публічних закупівель не викликає сумнівів. Створення сучасної і дієвої системи публічних закупівель, спрямованої на створення конкурентного середовища та подальший розвиток добросовісної конкуренції у сфері закупівель в Україні, а також забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України у сфері публічних закупівель шляхом послідовної адаптації законодавства України до стандартів ЄС протягом 2015-2022 років визначено «Стратегією реформування системи публічних закупівель». Одним із завдань стратегії є підвищення ефективності процесу закупівель та подолання корупції у цій сфері шляхом підвищення професійності органів у сфері закупівель, здійснення заходів із запобігання та протидії корупції, запровадження механізму електронних закупівель та участі громадськості в проведенні моніторингу системи публічних закупівель.

Державна аудиторська служба України є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю через здійснення:

- державного фінансового аудиту;
- перевірки публічних закупівель;
- інспектування (ревізії);
- моніторингу закупівель.

Законом України «Про публічні закупівлі» визначено, що моніторинг закупівлі – це аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель на всіх стадіях закупівлі з метою запобігання порушенням законодавства у сфері публічних закупівель. Інформація, отримана під час проведення моніторингу закупівель допомагає виявляти не тільки порушення та випадки шахрайства, а що не менш важливіше, знаходити реальні причини виникнення цих явищ.

Найбільш поширеними порушеннями в закупівельному секторі, з якими зустрічаються контролюючі органи є: порушення вимог бюджетного кодексу в частині нецільового використання бюджетних

коштів; взяття до сплати зобов'язань понад затвердженні асигнування; зайве витрачання бюджетних коштів внаслідок оплати завищених обсягів та вартості виконаних робіт і наданих послуг. При організації процедур закупівель зустрічаються такі порушення як: неправильне визначення предмету закупівлі; недотримання термінів проведення закупівель; порушення при складанні кваліфікаційних вимог; порушення пов'язані з уникненням процедур, пов'язаних з проведенням торгів та при підготовці тендерної документації; укладення договору не у відповідності тендерної документації; відображення недостовірних даних у звітах про результати здійснених торгів.

Інформаційне забезпечення моніторингу публічних закупівель – це взаємопов'язана, упорядкована, систематизована інформація стосовно закупівель, яка створена, зібрана на законних підставах замовником (тендерним комітетом) на всіх стадіях закупівельного процесу. Вона дає змогу розв'язувати задачі управління, забезпечуючи керівництво повною та достовірною інформацією про господарські процеси та зв'язки із зовнішнім середовищем. Під системою інформаційного забезпечення моніторингу закупівель слід розуміти накопичення відомостей про них, їх осмислення і розкладання на частини процедури з метою вирішення певних задач. Така параметризація інформаційної бази є достатньою для здійснення аналізу державних закупівель. Інформаційне забезпечення моніторингу публічних закупівель має ґрунтуватись на нормативно-правових, статистичних даних, планових показниках та сприяти визначенню суті і периметра контрольно-аналітичного супроводу закупівель, яке дозволить забезпечити безперебійну закупівельну діяльність установам та організаціям.

Застосування комплексного підходу до моніторингу закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти дозволить уникнути втрат інформативності, забезпечити якісну оцінку використання державних коштів, передбачених для закупівлі, з урахуванням галузевих особливостей, визначення умов досягнення відповідності конкурсної документації замовника торгів, які можуть бути порівняні з такими, що визначені у відповідних конкурсних позиціях. Удосконалення системи інформаційного забезпечення моніторингу закупівель як найважливішого інструменту управління інститутом публічних закупівель передбачає впровадження нових фінансових механізмів у цій сфері та підходів до регулювання закупівель. Забезпечення превентивності контролю публічних закупівель сприятиме розвитку добросовісної конкуренції та ефективному використанню державних коштів.